

Fabrik, Straffeanstalten, til hvilken vi give 80,000 Rbd. ud for Intet; det er allerede bemærket af en Rigsdagsmand, som vi meget fjerne i alle Henseender og væsentligst med Hensyn til Gjenstande af denne Art, nemlig den forrige Rigsdagsmand for Maribo Amts Ade Valgfreds (Monrad), at vi kunde skænke Krigsministeren Klædet for Intet og slet ikke beregne Noget derfor, og endda havde Staten en Fordeel af at lade det fabrikere i Straffeanstalterne. Jeg har seet i den Forhandling, som er foregaaet om denne Sag, at man har sagt: Men hvad vilde det hjælpe Straffeanstalterne, om de fik denne Fabrication, den bestæftiger jo kun, om jeg huffer ret, 120 eller maaskee 200 Personer, et indskrænket Antal Folk; hvad forslaaer det mod det store Antal, som Straffeanstalten skal bestæftige? For det Første skal jeg bemærke, at mange Bække smaa gjøre en stor Na, men der er een Ting, man har overseet: ved Ulsærød Fabrik arbeides ikke alene ved Haandkraft, men ogsaa ved Vandkraft, og denne Vandkraft repræsenterer et betydeligt Antal Folk. Hvor der alene, som i Straffeanstalterne, arbeides med Haandkraft, vil det blive mere end det dobbelte Antal Mennesker, eller idetmindste det dobbelte, som derved vil blive bestæftiget. Foruden denne fra Statens Side ganske økonomiske Betragtning skal jeg fremsføre en anden, som er af stor Vigtighed, den nemlig, at Straffeanstalterne næsten ikke vide, i hvilken Retning de skulle virke, for ikke at komme til at krydse med den private Industrie; men, saalænge der er saa mange Gjenstande at forarbejde for Militairretaten, som kan forarbejdes i Straffeanstalterne, saa bør vi ikke komme til at krydse den private Industrie, saa bør vi anvende Straffeanstalterne til disse Arbejder for Militairretaten. Ja, vil man sige mig, men Straffeanstalterne have ikke præsteret i denne Henseende, hvad man kunde ønske; man frygter for, at de Varer, der leveres deraf, ikke ere gode nok; men man har jo derimod Control og Prøve, det staaer jo til Krigsministeriet at sætte Betingelser, og de ville blive opfyldte. Jeg har gjort mig Umage for at faae at vide, hvilken Dom der sældes af andre sagkyndige Folk, Handlende, som have staaet i Forbindelse med Straffeanstalterne og deres Frem-

bringelser, og jeg har hørt meget gunstige Domme derover, og jeg veed ikke, at jeg har hørt en eneste ugunstig. Dermed vil jeg paa ingen Maade nægte, at det, som er blevet leveret fra Straffeanstalterne, ofte har været mindre godt, end det burde være; men jeg vil dog dertil bemærke, at Straffeanstalterne have været forfordelte af Krigsministeriet med Hensyn til de Gjenstande, man har overdraget til dem. Naar en Gjenstand nemlig ikke var fordeelagtig at fabrikere, saa stod Ulsærød det fra sig over paa Straffeanstalterne, og, naar den var fordeelagtig at fabrikere, saa beholdt den en saadan Gjenstand for sig selv. Enhver Fabrik af denne Art, som skal kunne arbejde godt og billigt, skal have Gjenstande at fabrikere, hvorved den kan, hvad man kalder i Fabriksproget, arbejde sig op, bringe de bedre Kræfter til Anvendelse ved fordeelagtige Gjenstandes Fabrication, saaledes at de blive øvede og bestandigt bedre øvede, og faae en bedre Skole. Saa snart Straffeanstalterne faae den hele Fabrication, saa ville de kunne arbejde meget bedre end de gjøre nu; thi de ville da faae en bedre Skole indenfor deres egne Grændser. Her har været omtalt, da denne Sag tidligere var paa Bane, og navnlig omtalt i de Forhandlinger, som have fundet Sted mellem Krigsministeren og de forsfjellige Finantsudvalg, at man skulde overgive Ulsærød Fabrik til Straffeanstalternes Bestyrelse og overlade til den, naar den kunde nedlægge den; derved ophørte selve Etinet af Fare for at de Gjenstande, som Militairretaten skulde have til deres Uniformering, ikke vare af god Bestaafenhed. Man har sagt: Ja, men der har været nedsat Commissioner, og deres Meninger have været imod at nedlægge Ulsærød. Dersom man vil overlade til mig at udnævne en Commission, saa skal jeg staae en Formening for, at Ulsærød skal nedlægges strax; vil man have en Commission, som er af den Formening, at den bør nedlægges om 2 Aar, saa skal jeg staae en Commission, som kommer, og det med den fuldeste Overbeviisning og inderligste Samvittighedsfuldhed til den Ansfulse, at om 2 Aar skal den nedlægges; man kan sammensætte Commissioner saaledes, at man faaer ligesaamange Meninger, som der er Medlemmer. Det er